

Cristòfor Colom i Sant Feliu de Guíxols

Autor: Jordi Bilbeny

Data de publicació: 21-03-2015

Una llegenda recollida per En Gabriel Martín relaciona En Cristòfor Colom amb Sant Feliu de Guíxols i Sant Elm

Fullejant el llibre d'En Gabriel Martín i Roig L'empordà històric. Llegendes, editat per Farell Editors l'any 2009, veig que, a la pàgina 96, en recull una que fa referència a En Cristòfor Colom. És la següent:

"Una imatge venerada per Cristòfor Colom

Hi ha algunes imatges venerades arreu de Catalunya amb el nom de Mare de Déu del Bon Viatge. Totes són invocades per la gent de mar, i el nom s'explica perquè, segons diu la tradició, la portava Cristòfor Colom a la seva nau, durant el viatge en què descobrí Amèrica. Durant la gran travesia el capità els dedicava constants oracions i visites als seus santuaris per demanar que protegissin la seva arriscada empresa. Una d'elles és la de la Mare de Déu del Bon Viatge que es venerava a Sant Feliu de Guíxols, i sembla que el navegant la visità durant repetides vegades. El lloc on es venerava no se sap del cert quin és, però que podria ser el lloc que avui dia anomenem ermita de Sant Elm".

La llegenda no em deixa indiferent per diversos motius, el més important dels quals és el que queda implícit en el relat: que si els mariners duïen a bord d'una de les tres caravel·les una Mare de Déu venerada a Sant Feliu de Guíxols i li demanaven que els protegís en aquella tan arriscada empresa, és que una part important dels mariners ja la coneixien i la veneraven i li havien demanat auxili i protecció en d'altres viatges menors. I això també significa que eren catalans.

Una llegenda semblant la va recollir l'Amades als anys 40 atribuïda, però en aquest cas, a la Mare de Déu del Bon Tornar, que hi havia a la capella de la masia de Can Sala de Dalt d'Arenys de Munt, amb la constatació final que els Sala i els Colom eren parents. Ja n'he parlat i n'he escrit alguna cosa al llarg d'aquests darrers vint anys. No res menys, tot i no haver-ho pogut confirmar de forma fefaent i documental, el que sí que veiem és que un reguitzell de personatges

cognomenats Sala apareixen a l'entorn de la família del Descobridor. La qual cosa sempre m'ha ajudat a creure que aquesta mena de llegendes ha transmès per via oral una veritat que els llibres editats ja mostraven censurada i distorsionada.

Finalment, el que em sembla molt rellevant de la llegenda recollida per En Martín i Roig és el paràgraf darrer: que la imatge que el Gran Almirall i Descobridor duia a la seva nau era venerada a l'ermita de Sant Elm, i que En Colom "la visità durant repetides vegades". Amb la qual cosa tornem a tenir un vincle directe, baldament sigui llegendari, entre els Colom i Sant Elm, especialment revelador ara que sabem que sant Telm i sant Erasme eren el mateix sant i ara que En Pep Mayolas intenta demostrar que Erasme no era ni més ni menys que un pseudònim d'En Ferran Colom, el fill europeista, cultíssim, llatísta, religiós i "erasmista" d'En Cristòfor Colom.

Jordi Bilbeny